

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisji Założeń Planu w sprawie opracowania planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Lubniewice, RDLP w Szczecinie, które odbyło się dnia 08.11.2012r. w Lubniewicach.

Komisja w składzie:

Przewodniczący:

1. Leszek Ankudo – Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Szczecinie

Członkowie Komisji:

2. Grzegorz Majchrzak – Kierownik Zespołu ds. Urządzania Lasu i Geoinformatyki RDLP w Szczecinie

3. Bernard Piecyk – Naczelnik Wydziału Hodowli Lasu RDLP w Szczecinie

4. Mieczysław Zachaś – Naczelnik Wydziału Ochrony Lasu RDLP w Szczecinie

5. Przemysław Rachwał – Specjalista SL w Zespole ds. Urządzania Lasu i Geoinformatyki RDLP w Szczecinie

6. Grzegorz Mastalerz – Specjalista SL w Zespole ds. Urządzania Lasu i Geoinformatyki RDLP w Szczecinie

7. Zbigniew Ługowicz – Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubniewice

8. Sławomir Borzyszkowski – Z-ca Nadleśniczego Nadleśnictwa Lubniewice

9. Mirosław Gracjasz – Starszy Specjalista SL ZOL w Szczecinku

W posiedzeniu uczestniczyli:

10. Wojciech Wolcendorf – Starszy Specjalista SL DGLP w Warszawie

11. Mariusz Wypchło – Specjalista SL w Wydziale Zasobów Leśnych RDLP w Szczecinie

12. Jolanta Żuraw – Inżynier Nadzoru w Nadleśnictwie Lubniewice

13. Tomasz Zych – Sekretarz w Nadleśnictwie Lubniewice

14. Wioleta Zakrzewska – Stażysta w Nadleśnictwie Lubniewice

15. Radosław Dziedzic – Starszy Inspektor RDOŚ w Gorzowie Wlkp.

16. Czesław Symerak – Wójt Krzeszyc

17. Katarzyna Szczepańska – Z-ca Burmistrza Lubniewic

18. Ryszard Stachowiak – Inspektor w UM Sulęcín

19. Wojciech Mazurczak – Inspektor w UM w Sulęcín

20. Zofia Cytryna – Urbanista w UM Lubniewice

Plan Urządzenia Lasu z Programem Ochrony Przyrody i Prognozą Oddziaływania na Środowisko zostanie sporządzony według stanu na dzień 01.01.2015r.

Część A: Wytyczne w sprawie organizacji prac urządzeniowych;

1. Prace siedliskowe i fitosocjologiczne

Nadleśnictwo Lubniewice posiada operat glebowo-siedliskowy sporządzony przez Przedsiębiorstwo Usług Przyrodniczo – Leśnych „TAXUS” S.C. w 2003 r., a także opracowanie glebowo-siedliskowe z 2010 r. (Aneks glebowo - siedliskowy) oraz opracowanie z 1999 r. dla gruntów nieleśnych przeznaczonych w decyzji o warunkach zabudowy pod zalesienie.

W pracach urządzeniowych należy uwzględnić w/w opracowania. Dane dotyczące gleb należy zaktualizować zgodnie z obecnie obowiązującą klasyfikacją gleb leśnych.

2. Prace przygotowawcze

W terminie do 30 dni od wyłonienia wykonawcy (najpóźniej na początku prac terenowych) nadleśnictwo przeprowadzi spotkanie przy udziale RDLP i wykonawcy w celu weryfikacji zasięgu lasów ochronnych.

Po otrzymaniu dokładnych danych od wykonawcy, dotyczących powierzchni lasów wnioskowanych o uznanie za ochronne, Nadleśnictwo przygotowuje dokumentację do wniosku, która zostanie przekazana do zaopiniowania przez odpowiednie gminy. Po zaopiniowaniu przez władze samorządowe wykonawca przygotowuje ostateczną wersję mapy przeglądowej obszarów chronionych i funkcji lasu i przedstawi do akceptacji na NTG. Następnie Dyrektor RDLP w Szczecinie wystąpi z prośbą do Dyrektora Generalnego LP o sporządzenie wniosku do Ministra Środowiska o uznanie, w drodze decyzji, lasów za ochronne.

Wykonawca, po uprzednim otrzymaniu materiałów od nadleśnictwa, w swoim referacie na NTG odniesie się do referowanego przez Nadleśniczego podczas KZP tematu „Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska” (§ 9 IUL). Po akceptacji przez NTG wykonawca zamieści je w opisie ogólnym nadleśnictwa.

Z uwagi na rozbieżności danych ewidencyjnych nadleśnictwa i danych ewidencyjnych powiatowych ośrodków dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej (PODGiK) w zakresie konturów działek i użytków, wykonawca do aktualizacji LMN wykorzysta dane zewnętrzne z PODGiK które nie mogą być starsze niż 31.03.2014 r. po dokonaniu złączenia działek ewidencyjnych na koszt Nadleśnictwa. Wyniesienie podziału na oddziały i pododdziały w złączonych kompleksach wykonawca wykona w oparciu o ortofotomapę i ewentualne pomiary uzupełniające.

Stwierdzone przez taksatorów rozbieżności między danymi ewidencyjnymi a stanem faktycznym (określonym podczas taksacji) wykonawca planu będzie zgłaszał na bieżąco Nadleśniczemu w formie *Wykazów Rozbieżności*. Ostatecznym terminem podjęcia decyzji przez Nadleśniczego o sposobie ujęcia rozbieżności w Planie Urządzania Lasu jest dzień odbioru prac terenowych.

3. Formy przekazania bazy danych SILP dla potrzeb planu urządzenia lasu, w tym zaktualizowanych danych geometrycznych i opisowych oraz ewentualna decyzja w sprawie wstrzymania obrotu gruntami

Nadleśnictwo przekaze wykonawcy PUL kopię bazy SILP, kopię LMN (zaktualizowane na 01.01.2013 r.) oraz inne niezbędne dokumenty potrzebne do sporządzenia planu. Ponowne przekazanie kopii bazy SILP oraz kopii LMN wg stanu na 01.01.2014 nastąpi w uzgodnieniu z wykonawcą.

Baza danych programu Taksator tworzona przez wykonawcę musi uwzględniać zmiany wynikłe z aktualizacji bazy SILP wg stanu na 01.01.2014 r.

Komisja zaleca aby wszelkiego rodzaju zmiany ewidencyjne (przejęcia, przekazania, sprzedaże, zmiana klasyfikacji rodzaju użytku) nadleśnictwo zakończyło **do 31 marca 2014 r.** i wstrzymało się ze zmianami do 01.01.2015 r.

Powierzchnie przeznaczone pod inwestycje liniowe w przypadku sporządzenia, co najmniej projektu podziału działek należy wyłączyć w odrębne wydzielania taksacyjne.

Grunty przeznaczone do zalesienia na podstawie odpowiednich decyzji lub zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy ująć w planie.

Zrealizowane zalesienia powinny być uwzględnione w planie urządzenia lasu.

Decyzje zalesieniowe, które nie mogą być zrealizowane np. z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze powinny być wycofywane z obiegu prawnego lub zmieniane w sposób uwzględniający zachowanie nieleśnych siedlisk przyrodniczych.

4. Korekta podziału powierzchniowego oraz ewentualnego oznaczania granic oddziałów

Dopuszcza się ponowne nadanie liter poszczególnym pododdziałom (bez zachowania dotychczasowej literacji).

W wyjątkowych sytuacjach dopuszcza się tworzenia wyłączeń bez względu na kryterium powierzchni.

Przy tworzeniu wydzieleń należy uwzględnić istniejący na terenie nadleśnictwa podział na obwoły łowieckie.

W przypadkach uzasadnionych, w celu ułatwienia prowadzenia gospodarki leśnej dopuszczalne jest przeadresowanie pododdziałów i przypisanie do sąsiednich oddziałów.

Wykonawca sporządzi mapę istniejących i brakujących słupów oddziałowych i prześle do Nadleśnictwa w terminie do odbioru prac terenowych.

Uzupełnienie i odnowienie numeracji na słupach oddziałowych Nadleśnictwo wykona we własnym zakresie.

5. Oznaczenia niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowania, w planie urządzenia lasu, gruntów stanowiących współwłasność

Przebieg nieczytelnych granic pododdziałów taksator oznaczy na gruncie zgodnie z zasadami określonymi w IUL „na wylotach i skrzyżowaniach obręczkami wykonanymi na korze (na wysokości 1,5 m) oraz znakami kierunkowymi”, a także na załamaniach niewidocznych granic.

6. Wykorzystanie zdjęć lotniczych do planu urządzenia lasu

Komisja stwierdziła, że do prowadzonych prac urządzeniowych wykonawca wykorzysta materiały teledetekcyjne w postaci ortofotomapy. Zdjęcia na podstawie których została wykonana ortofotomapa nie mogą być starsze niż 3 lata, licząc od dnia rozpoczęcia prac terenowych. Pozyskana ortofotomapa powinna pokrywać 100% zasięgu terytorialnego nadleśnictwa.

7. Ustalanie i uzgadnianie cech drzewostanów

Cechy drzewostanów należy przyjąć zgodnie z § 26 IUL.

Wykazy drzewostanów wg cech wykonawca przedstawi na odbiorze końcowym prac terenowych.

Należy ujmować w opisach taksacyjnych specyficzne cechy drzewostanów (np. drzewostan podkrzesany) – ewentualną informację należy umieszczać w polu tekstowym opisu taksacyjnego. Informacja powinna być standaryzowana, a wykaz cech specyficznych należy umieścić w opisie ogólnym (elaboracie) oraz w drukowanych tomach opisu taksacyjnego.

Wykonawca zamieści w elaboracie wykaz drzewostanów na gruntach porolnych.

8. Zastosowanie jednostek kontrolnych

Nie ma potrzeby stosowania jednostek kontrolnych.

9. Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów

Do pilnej przebudowy pełnej należy kwalifikować w pierwszej kolejności drzewostany o złym stanie zdrowotnym i sanitarnym, drzewostany trwale uszkodzone (ponad 50% uszkodzeń) oraz wskazujące tzw. szkodliwą niezgodność składu gatunkowego z TD z okresem przebudowy krótkim lub średnim. Do stopniowej przebudowy pełnej drzewostany, w których rozpoczęcie cięć rębnych nie musi nastąpić w I 10-leciu a okres przebudowy może być odpowiednio długi. Drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych, np. stabilne drzewostany o składzie gatunkowym niezgodnym z TD nie dające w dłuższej perspektywie gwarancji osiągnięcia celów gospodarki leśnej.

10. Zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych

Procent uszkodzeń przy cięciach uprzętających w KO i KDO uwzględniający przewidywane zniszczenia przez zwierzynę należy przyjąć w wysokości 10% (nie dotyczy cięć uprzętających w Rb IIIa).

11. Dodatkowe pomiary drewna martwego

Zgodnie z Instrukcją urządzania lasu, inwentaryzację zasobów drzewnych należy przeprowadzić statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych oraz losowego rozdziału powierzchni próbnych. Warstwy stratyfikacyjne ustalone zostaną na nowej, aktualnej bazie nadleśnictwa, po przeprowadzeniu taksacji.

Należy wykonać dodatkowe pomiary drewna martwego wg metodyki przewidzianej w IUL na co dziesiątej kołowej powierzchni próbnej w warstwie stratyfikacyjnej.

12. Sporządzanie i wydruk map gospodarczych, gospodarczo-przeglądowych i przeglądowych (format, zakres, podkład, skala, ilość) oraz mapy sytuacyjnej

Plany i programy wchodzące w skład planu urządzenia lasu należy sporządzić łącznie z załącznikami mapowymi i zestawieniami. Wydruki map przeglądowych w skali 1:25 000 należy sporządzić z rzeczywistym usytuowaniem kompleksów leśnych. Mapy sytuacyjne należy wydrukować w skali 1:50 000. Mapy do podklejenia i zafoliowania wydrukować na papierze min. 140 g/m², pozostałe mapy na papierze o gramaturze 120 g/m². Drukowanie

części map przeglądowych i sytuacyjnych na podkładzie mapy topograficznej wykonawca szczegółowo uzgodni z nadleśnictwem. Na mapach przeglądowych i gospodarczo-przeglądowych należy zamieścić kontury lasów obcej własności. Oprócz obligatoryjnych składników map wykonawca winien ująć elementy fakultatywne opisane przy każdej mapie.

Wydruki map:

- mapy sytuacyjne obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa – w skali 1:50000 z umieszczonymi symbolami przystanku autobusowego i siedzibami urzędu gmin, (format możliwie niewielki – 10 szt.);
- mapy terytorialnego zasięgu działania nadleśnictwa w skali 1:50000 (10 szt.) z oznaczonymi siedliskami przyrodniczymi, lasami ochronnymi, rezerwatami;
- mapy operacyjne ppoż. w skali 1:50000 - 10 szt. w tym 4 egzemplarze foliowane i podklejone na płótnie, przystosowane do składania;
- mapy przeglądowe ochrony ppoż. w skali 1 : 25000 – z zaznaczeniem miejsc wypoczynku, obozowisk harcerskich, miejsc palenia ognisk, urządzeń wodnych – 6 szt. (w tym 4 szt. foliowane i podklejone na płótnie, przystosowane do składania);
- mapy przeglądowe drzewostanów w skali 1 : 25000 – 4 szt.;
- mapy przeglądowe siedlisk leśnych w skali 1 : 25000 - 4 szt.;
- mapy przeglądowe cięć rębnych w skali 1 : 25000 – z lokalizacją pasów zrębowych wraz z ich opisem oraz linie ostępowe, z naniesionymi siedliskami przyrodniczymi z uwzględnieniem ostoi zwierząt, chronionych gatunków roślin, innych form ochrony przyrody wymagających szczególnej ochrony – 7 szt., w tym 5szt. foliowane i podklejone na płótnie, przystosowane do składania;
- mapy przeglądowe nasiennictwa i selekcji w skali 1 : 25000 – 2 szt.;
- mapy przeglądowe gospodarki łowieckiej w skali 1:25000 – z oznaczeniem drzewostanów objętych zabiegami profilaktycznymi ochrony przed zwierzyną, a także z zaznaczeniem lizawek i poletek łowieckich - 2 szt.;
- mapy przeglądowe ochrony lasu w skali 1:25000 - 2 szt.;
- mapy przeglądowe obszarów chronionych i funkcji lasu w skali 1:25000 - z zaznaczeniem leśnych siedlisk przyrodniczych, ostoi ksylobiontów, a także identyfikatorem liczbowym dla stanowisk gatunków roślin i zwierząt chronionych, z zaznaczeniem wąwozów, źródeł, lasów wpisanych do rejestru zabytków - 4 szt.;
- mapy przeglądowe walorów przyrodniczo-kulturowych w skali 1:25000 - z zaznaczeniem cmentarzy, identyfikatorów liczbowych dla stanowisk gatunków roślin i zwierząt chronionych, lasów wpisanych do rejestru zabytków, lasów o charakterze zbliżonym do naturalnego, lasów o specyficznych walorach przyrodniczych i strukturalnych, bagien i terenów podmokłych oraz torfowisk – 4 szt.; (1 szt. jako załącznik do Programu Ochrony Przyrody);
- mapy przeglądowe zagospodarowania rekreacyjnego w nadleśnictwie w skali 1:25000 – z zaznaczeniem ośrodków jazdy konnej i pomników przyrody – 2 szt.;
- mapa do prognozy oddziaływania projektu planu urządzania lasu na środowisko i na obszary NATURA 2000 – z treścią taką jak na mapie przeglądowej obszarów chronionych nadleśnictwa i funkcji lasu – 4 szt.;
- mapy przeglądowe (konturowe, czyste, wydruk wielkoformatowy) w skali 1:25000 – 20 szt.;
- mapy gospodarczo – przeglądowe drzewostanów i cięć rębnych w skali 1:10000 – z lokalizacją pasów zrębowych wraz z ich opisem oraz linie

ostępowe, z naniesionymi siedliskami przyrodniczymi z uwzględnieniem ostoje zwierząt, chronionych gatunków roślin, innych form ochrony przyrody wymagających szczególnej ochrony w układzie dla poszczególnych leśnictw - po 2 egz. (w tym 1 egz. foliowany i podklejony na płótnie, przystosowany do składania);

- mapy gospodarczo - przeglądowe projektowanych cięć pielęgnacyjnych w skali 1 : 10000 w układzie dla poszczególnych leśnictw - po 1 szt.;
- mapy gospodarczo-przeglądowe (czyste, wydruk wielkoformatowy) w skali 1 : 10000 - 17 szt. dla każdego leśnictwa;
- mapy gospodarcze nadleśnictwa w skali 1 : 5000 czyste (format A1) - 1 kpl.;
- mapy gospodarcze nadleśnictwa w skali 1 : 5000 z naniesionymi działkami cięć rębnych oraz działkami ewidencyjnymi (format A1) - 1 kpl. Do teczek załączyć mapę przeglądową z podziałem na arkusze w skali 1:25000;
- atlasy w formie zbindowanych zalaminowanych arkuszy formatu A4 z marginesem (2 cm zakładką) mapy gospodarczo - przeglądowe drzewostanów i cięć rębnych w skali 1:10000 z naniesionymi siedliskami przyrodniczymi z uwzględnieniem ostoje zwierząt, chronionych gatunków roślin, innych form ochrony przyrody wymagających szczególnej ochrony w układzie dla poszczególnych leśnictw - po 2 szt.,

13. Podział na obręby leśne oraz podział na leśnictwa

Podział na leśnictwa należy przyjąć według obowiązującego na dzień 01.01.2014 r. Zarządzenia Nadleśniczego.

14. Definicja obszarów zagrożonym uporczywym występowaniem szkód

Ze względu na potrzebę zdefiniowania obszaru zagrożonego uporczywym występowaniem szkód powodowanych przez szkodniki pierwotne, w tym stałe ogniska gradacyjne owadów liściożernych oraz zdefiniowanie obszaru zagrożonego uporczywym występowaniem szkód powodowanych przez bobry, Nadleśnictwo przy udziale ZOL opracuje niezbędne materiały i przekaze wykonawcy.

15. Terminy i sposoby kontroli prac urządzeniowych

Prace urządzeniowe kontrolowane i odbierane będą zgodnie z wymogami zawartymi w IUL oraz zgodnie z Zarządzeniem Nr 63 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13 sierpnia 2002 roku w sprawie kontroli i odbioru robót urządzeniowych. Terminy kontroli określone będą przez RDLP w Szczecinie.

Terminy zakończenia etapów opracowywania projektu PUL oraz zakończenia całości prac wynikają z SIWZ i są zawarte w umowie podpisywanej z wykonawcą.

16. Formy oprawy opisów taksacyjnych i map, w tym map dodatkowych oraz formy prezentowania programu ochrony przyrody, a także ewentualnej ekspertyzy docelowej sieci dróg leśnych oraz prognozy ekonomicznej z uwzględnieniem danych wrażliwych

Wykonawca PUL wykona następujące dokumenty:

- operat dla leśniczych zawierający: opis taksacyjny, wykaz projektowanych cięć użytkowania rębego i przedrębego, wykaz projektowanych wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu oraz wykaz pozycji nie

- zaliczonych na poczet etatu powierzchniowego – po 1 egzemplarzu w sztywnej oprawie;
- opis taksacyjny tradycyjny dla nadleśnictwa – 1 komplet w sztywnej oprawie;
- plan zagospodarowania lasu zawierający: wykaz projektowanych cięć użytkowania rębnego i przedrębnego, wykaz projektowanych wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu, wykaz drzewostanów do przebudowy, wykaz drzewostanów w KO i KDO, wykaz pozycji nie zaliczonych na poczet etatu powierzchniowego oraz wykaz drzewostanów bez wskazań gospodarczych – 1 komplet w sztywnej oprawie;
- elaborat w sztywnej oprawie – 3 szt.;
- program ochrony przyrody w formie tradycyjnej oraz elektronicznej – (do każdego egzemplarza oddzielny tom zawierający informacje wrażliwe); - 4 komplety;
- prognozę oddziaływania planu ul na środowisko i obszary NATURA 2000 w formie tradycyjnej oraz elektronicznej – 4 szt.
- mapa i zestawienie drzewostanów zaprojektowanych do przebudowy;
- mapa i zestawienie siedlisk przyrodniczych;

Wersja elektroniczna w/w dokumentów w formacie xls, doc. lub podobne (edytowalne) na płycie CD (DVD) – 2 komplety; eksport opisów taksacyjnych do plików Microsoft excel z TAKSATORA w układzie leśnictwami i oddziałami.

17. Ewentualne sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych występujących poza obszarami Natura 2000

Komisja postanowiła, że należy sporządzić dodatkową tabelę XXII dla gatunków chronionych występujących poza obszarami Natura 2000.

18. Ustalenia dotyczące postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 oraz innych spraw organizacyjnych

Należy sporządzić prognozę oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 zgodnie z ustaleniami zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu.

W prognozie oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 projektu PUL wykonawca odniesie się do zapisów art. 52a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody z późniejszymi zmianami.

Część B: Założenia do planu urządzenia lasu;

1. Obszary chronione i funkcje lasu

W Planie Urządzenia Lasu należy uwzględnić wszystkie akty prawne zwiększające powierzchnię obszarów chronionych, które zostaną wydane do końca 2014 r. (np. rezerwy, obszary Natura 2000). W przypadku nie zakończenia prac legislacyjnych związanych z powiększeniem powierzchni lub utworzeniem nowych obiektów – powierzchnie należy opisać, jako proponowane lub projektowane – w zależności od zaawansowania opracowania właściwej dokumentacji.

Obszary chronione należy przyjąć na podstawie aktów je powołujących.

Zasięgi lasów ochronnych należy przyjąć na podstawie ustaleń ze spotkania w sprawie weryfikacji zasięgu lasów ochronnych po akceptacji NTG.

2. Typy siedliskowe lasu oraz ich ewentualne uzupełniania o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze

W pracach urzędzeniowych należy wykorzystać opracowania glebowo-siedliskowe wymienione w części A punkcie 1 niniejszego protokołu.

W wyłączeniach z rozpoznanymi zespołami roślinnymi, należy w odpowiednim polu opisu taksacyjnego zamieszczać kody tych zespołów.

W wyłączeniach z rozpoznanymi siedliskami przyrodniczymi należy zapisać kod siedliska przyrodniczego.

W opisach taksacyjnych siedliska przyrodnicze ująć wg stanu zachowania (A, B, C). W uzasadnionych przypadkach zwrócić uwagę na potrzebę weryfikacji zainwentaryzowanego siedliska przyrodniczego (wątpliwości, co do identyfikacji siedliska) i na bieżąco zgłaszać Nadleśniczemu.

Wykonawca sporządzi listę wydzieleni, w których proponuje ponowną weryfikację siedlisk przyrodniczych. Listę należy przedstawiać nadleśnictwu na bieżąco, po zakończeniu prac terenowych w poszczególnych leśnictwach. Weryfikację siedlisk przyrodniczych jako odrębne postępowanie przeprowadzi Nadleśnictwo najpóźniej w terminie do **30.06.2014 r.** Zweryfikowane siedliska przyrodnicze należy uwzględnić przy tworzeniu nowych wyłączeń.

3. Typy drzewostanów (TD) o kierunku ochronnym lub o kierunku gospodarczym.

Komisja przyjęła do stosowania następujące rodzaje rębni oraz następujące typy drzewostanów (TD) i orientacyjne składy gatunkowe upraw:

Typy drzewostanów o kierunku gospodarczym:

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Zalecany rodzaj rębni
1	2	3	4
Bśw	So	So 80, Brz, i inne 20	I
Bb	So	So 90, Brz i inne 10	-
BMśw	So Db So	So 80, Dbb i inne 20 So 70, Dbb 20, Bk i inne 10	I III/I
BMw	So So Św Brz Św So	So 70, Dbb i inne 30 Brz 50, Św 20, So 20, Dbb i inne 10 So 50, Św 30, Dbb i inne 20	I/III
BMb	So So Brz	So 80, Brz i inne 20 Brz 60, So 30, Św i inne 10	-
LMśw	Bk So So Bk Db So So Db	So 50, Bk 30, Db i inne 20 Bk 50, So 30, Db i inne 20 So 50, Db 30, Bk i inne 20 Db 50, So 30, Bk i inne 20	III/II
LMw	So Db	Db 50, So 30, Św i inne 20	III/II
LMb	OI	OI 70, Brz i inne 30	-

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Zalecany rodzaj rębni
Lśw	Db Bk Db Db Bk	Db 80, Bk i inne 20 Db 60, Bk 30, Md i inne 10 Bk 50, Db 30, Md i inne 20	II/III
Lw	Js Db	Db 70, Js 20, Wz i inne 10	II/III
Lł	Js Db	Db 60, Js 30, Ol i inne 10	II/III/IV
Ol	Ol	Ol 90, Js i inne 10	I
OlJ	Ol Js	Js 40 Ol 40, Brz i inne 20	III/II

W przypadku TD oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw, w których występuje Js, do czasu ustąpienia zjawiska zamierania tego gatunku na etapie zakładania uprawy należy zastępować go innymi gatunkami, takimi jak, np. Db, Wz, Jw, Ol.

Typy drzewostanów zgodnie z IUL mogą ulegać modyfikacji przy zachowaniu gatunku głównego.

Wykonawca na odbiór prac terenowych przedstawi ewentualne propozycje dodatkowych typów drzewostanów.

W uzasadnionych przypadkach Nadleśniczy może – w trakcie realizacji planu urządzenia lasu - podjąć decyzję o zmianie w/w orientacyjnego składu gatunkowego uprawy. Dla zapewnienia zamierzonego celu hodowlanego należy kierować się zasadą, że odchyłki dla poszczególnych gatunków głównych nie powinny przekraczać 20 %, a w łącznym udziale gatunków głównych - 30 %. Natomiast w przypadku gatunków domieszkowych łączne odchyłki nie powinny przekraczać 40%. Większe odstępstwa mogą być tolerowane tylko w uprawach powstałych z odnowień naturalnych oraz na małych powierzchniach tj. do 1 ha. Wyjątkowo, w sytuacjach szczególnych gdzie w/w składy oraz dopuszczalne odchyłki nie gwarantują pożądanego skutku hodowlanego nadleśniczy - na wskazanej pozycji, ma prawo do podejmowania indywidualnych decyzji, w kierunku zapewniającym najlepszą realizację celów gospodarki leśnej.

W elaboracie wykonawca opisze przypadki, w których projekt PUL przewiduje zastosowanie odmiennego niż przyjęty dla danego siedliska sposób zagospodarowania.

Dla siedlisk przyrodniczych poza obszarem Natura 2000 w stanie zachowania A przyjęto następujące TD, orientacyjne składy upraw oraz rodzaje rębni zgodnie z pismem Dyrektora RDLP w Szczecinie znak: ZH-712-7/12/1/09 z dnia 05.06.2009r.:

aktualizacja 2019 r. Komisja

Typy drzewostanów o kierunku ochronnym:

MA 1

Lp.	Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Zalecany rodzaj rębni
1	2	3	4	5	6	7
1	Sosnowy chrobotkowy bór	91T0	Bśw	So	So 90 Brz 10	I/IV/V
2	Sosnowy bagienny bór	91D0-2	Bb	So	So 90 Brzom i inne 10	*
			BMb	Brz So	So 60 Brzom i inne 40	

Lp.	Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Zalecany rodzaj rębni
1	2	3	4	5	6	7
3	Bory i lasy bagienne	91D0	BMb	So Brz	Brzom 60 So 30 Ol i inne 10	*
				Brz So	So 60 Brzom i inne 40	
4	Brzeziny bagienne	91D0-1	BMb	So Brz	Brzom 60 So 30 Ol i inne 10	*
			LMb	So Brz	Brzom 60 So 30 Ol i inne 10	
5	Kwaśne buczyny niżowe	9110-1	LMśw	Bk	Bk 90 Db i inne 10	II / III / IV
				Bk *	Bk 70 Db, So i inne 30	
				So Bk*	Bk 50 So30 Db i inne 20	
			Lśw	Bk	Bk 90 Db i inne 10	
				Db Bk*	Bk 70 Db i inne 30	
6	Żyzne buczyny niżowe	9130-1	LMśw	Bk	Bk 80 Db i inne 20	II/III/ IV
			Lśw	Bk	Bk 90 Db i inne 10	
			Lw	Db Bk*	Bk 60 Db 30 Lp i inne 10	
				Bk	Bk 90 Db i inne 10	
7	Nadbałtycka buczyna storczykowa	9150-5	Lśw	Bk	Bk 90 Db i inne 10	*
8	Grąd subatlantycki	9160	LMśw	Db	Db 80 Gb i inne 20	II/III/ IV
				So Db Bk *	Bk 50 Db 30 So i inne 20	
				So Gb Db *	Db 40 Gb 30 So i inne 30	
			Lśw	Db	Db 80 Gb i inne 20	
				Gb Db	Db 50 Gb 30 Lp i inne 20	
				Gb Bk	Bk 50 Gb 30 Lp i inne 20	
				Lp Db	Dbs 50 Lp 30 Gb i inne 20	
				Gb Bk Db	Db 40 Bk 30 Gb i inne 30	
				Gb Db Bk	Bk 40 Db 30 Gb i inne 30	
			Lw	Db	Db 80 Gb i inne 20	
				Gb Db	Db 60 Gb 30 Lp i inne 10	
9	Grąd środkowoeuropejski	9170-1	LMśw	Gb Db *	Db 50 Gb 30 Bk, Lp i inne 20	III / IV
			Lśw	Lp Gb Db *	Db 40 Gb 30 Lp 20 Kl.P i inne 10	
10	Grąd subkontynentalny	9170-2			Przyjąć jak dla 9170-1	
11	Grądy zboczowe	9170-3			Przyjąć jak dla 9170-1	

Lp.	Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Zalecany rodzaj rębni
1	2	3	4	5	6	7
12	Pomorskie kwaśne lasy brzoźowo-dębowe	9190-1	bez względu na siedlisko leśne	Brz Db Bk Db	Db 60 Brz 30 So i inne 10 Db 60 Bk 30 Brz i inne 10	III
13	Śródładowe kwaśne dąbrowy	9190-2	BMśw LMśw LMw Lśw	Db So So Db Bk Db So Db So Db Bk Db Db Db Bk	So 50 Db 30 Bk i inne 20 Db 50 So 30 Bk i inne 20 Db 50 Bk 30 So i inne 20 Db 50 So 30 Bk i inne 20 Db 50 So 30 Brz i inne 20 Db 50 Bk 30 Lp i inne 20 Db 80 Bk i inne 20 Bk 50 Db 30 Lp i inne 20	II/III
14	Cieplolubne dąbrowy	9110	bez względu na siedlisko leśne	Db	Db 90 Lp i inne 10	IV
15	Łęgi wierzbowe i topolowe	91E0-a			Przyjąć jak dla 91E0-b	*
16	Łęgi olszowe, olszowo-jesionowe i jesionowe	91E0-b	LMw Lw OIJ OI	OI Js Js OI OI Js Js Db Db Js Db OI OI Db Js OI OI Js OI	Js 50 OI 30 Brz i inne 20 OI 50 Js 30 Brz i inne 20 Js 50 OI 30 Brz i inne 20 Db 50 Js 30 Wz i inne 20 Js 50 Db 40 OI i inne 10 OI 50 Db 30 Wz i inne 20 Db 50 OI 30 Wz i inne 20 OI 60 Js 30 Brz i inne 10 Js 60 OI 30 Brz i inne 10 OI 90 Js i inne 10	I/II/III
17	Źródłiskowe lasy olszowe na nizinie	91E0-d	OIJ	OI	OI 90 Js i inne 10	*
18	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	Lw	Js Wz Db	Db 40 Wz 30 Js i inne 30	II/III
19	Wiązowo-jesionowe	91F0-2	LMw	Js Wz	Wz 40 Js 30 Db i inne 30	II/III

Lp.	Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Zalecany rodzaj rębni
1	2	3	4	5	6	7
	łęgi śledziennicowe		Lw	Js Wz	Wz 40 Js 30 Db i inne 30	II/III

ad.1	Sosnowy bór chrobotkowy	Rębnia I dopuszczalna, w przypadku, gdy płat siedliska przekracza 30 ha. Pozostawiane na zrębie biogrupy należy wyznaczać w najlepiej zachowanych fragmentach siedliska.				
ad.5	Kwaśne buczyny niżowe	Głównym TD jest wariant Bk, z 90 % udziałem Bk w składzie uprawy. Dla siedlisk przyrodniczych w stanie zachowania „C” dopuszcza się pozostałe warianty oznaczone - *.				
ad.6	Żyzne buczyny niżowe	Głównym TD jest wariant Bk, natomiast Db Bk dopuszcza się dla siedlisk przyrodniczych w stanie zachowania „C”.				
ad.8	Grąd subatlantycki	Grab wprowadzić w zmieszaniu grupowym lub drobnokępowym. Na LMśw zasadniczym TD jest Db, pozostałe, tj. So Db Bk oraz So Gb Db dopuszcza się dla siedlisk przyrodniczych w stanie zachowania „C”.				
ad.9	Grąd środkowo europejski	Grab wprowadzić w zmieszaniu grupowym lub drobnokępowym.				
ad.13	Śródładowe dąbrowy	kwaśne	Przyjęty dla BMśw TD Db So dopuszcza się tylko dla siedlisk przyrodniczych w stanie zachowania „C”.			

Symbol „* ” - w przypadku rębni oznacza zakaz użytkowania rębego, pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia próchnicy, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.

Na siedliskach przyrodniczych zlokalizowanych na stokach o stromym nachyleniu, w obrzeżach wód i cieków wodnych, odstąpić od użytkowania rębego.

W przypadku TD oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw, w których występuje Js, do czasu ustąpienia choroby tego gatunku należy zastępować go innymi gatunkami, takimi jak, np. Db, Wz, Jw, Ol.

4. Wieki rębności dla głównych gatunków drzew

Komisja przyjęła przeciętne wieki rębności zgodnie z poniższym zestawieniem:

• Db	140 lat
• Js, Wz	120 lat
• So, Md, Bk	100 lat
• Św, Dg, Brz, Ol, Gb, Ak, Lp, Kl, Jw, Dbc	80 lat
• Os, Ol odroślowa	60 lat
• Tp, Wb, Ol.s	40 lat

Wiek dojrzałości rębnej dla poszczególnych drzewostanów będzie określany zgodnie z IUL. W gospodarstwie specjalnym należy w zasadzie stosować podwyższony wiek dojrzałości rębnej – minimum 20 lat w stosunku do przyjętego przeciętnego wieku rębności.

5. Podział lasów nadleśnictwa na gospodarstwa, w tym kwalifikowanie do gospodarstwa specjalnego

Podział gospodarczy należy przyjąć zgodnie z § 82 IUL z utworzeniem 3 gospodarstw:

- a) **gospodarstwo specjalne** - obejmujące obszary funkcjonalne pełniące funkcje specyficzne w Nadleśnictwie, których realizacja wymaga ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych;
- b) **gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych** - obejmujące obszary uznanych lasów ochronnych z wiodącą funkcją ochronną (środowiskotwórczą), której realizacja nie wymaga ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych;
- c) **gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych** - obejmujące pozostałe obszary z wiodącą funkcją produkcyjną, której realizacja powinna uwzględniać wymogi ochrony.

Podczas posiedzenia KZP ustalono, że do gospodarstwa specjalnego dodatkowo należy przyjąć:

- pojedyncze pododdziały o wyjątkowym znaczeniu ze względów kulturowych, religijnych lub ekologicznych, w tym lasy na siedliskach Bb, BMb, LMb, Ol3, Lł, OlJ; lasy na siedliskach przyrodniczych w stanie zachowania A oraz cmentarze i miejsca pamięci.

6. Wytyczne w sprawie cięć rębnych w poszczególnych gospodarstwach

Przyjęto następujące średnie okresy odnowienia:

- gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych –
  - przy rębni IIIa – 10 lat
  - przy rębniach II i IIIb – 20 lat
  - przy rębni IV – 30 lat
- gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych oraz gospodarstwo specjalne
  - przy rębni IIIa – 15 lat
  - przy rębniach II i IIIb – 25 lat
  - przy rębni IV – 40 lat

Użytkowanie rębne będzie projektowane zgodnie z uwzględnieniem ramowych wytycznych zawartych w Zasadach Hodowli Lasu, Instrukcji i wytycznych, obowiązujących aktualnie w Lasach Państwowych.

W gospodarstwie specjalnym i wielofunkcyjnych lasów ochronnych projektowane użytkowanie rębne będzie wynikało ze stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych, należy przyjąć przy tym zasadę, iż użytkowanie nie może zakłócić pełnienia przez te drzewostany przypisanych i zatwierdzonych funkcji ochronnych.

Na siedliskach bagiennych proponuje się zrezygnować z użytkowania rębego za wyjątkiem odśłaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych.

Dopuszcza się nie planowanie użytkowania rębego w wybranych wydzieleniach: na terenie ośrodków wypoczynkowych, terenach narażonych na szkody od bobrów, w ostojach ksylobiontów. Wykaz takich pozycji wykonawca przedstawi na odbiór prac terenowych.

W istniejących drzewostanach klasy odnowienia (KO) i klasy do odnowienia (KDO) należy w zasadzie kontynuować rębnię zastosowaną w poprzednim PUL.

Dopuszcza się stosowanie w lasach ochronnych na siedliskach Bśw i BMśw rębni Ib.

Dopuszcza się projektowanie Rb Ib na siedliskach lasowych i OIJ w wyjątkowych wypadkach (np. małe powierzchnie wydzieleń) oraz w blokach upraw pochodnych, po uprzednim uzgodnieniu z RDLP i Nadleśnictwem.

Należy zwrócić uwagę na granice pododdziałów zagospodarowanych rębniami zupełnymi. Zgodnie z zasadami hodowli lasu na zrębach zupełnych pozostawia się fragmenty starodrzewu do ich naturalnego rozpadu. W związku z powyższym biogrupy te w trakcie taksacji powinny pozostać w granicy pododdziałów, na których prowadzona jest rębnia zupełna.

Nadleśnictwo przekaze wykonawcy informację na temat sieci dróg wymagających pozostawienia pasów ochronnych w postaci stref ekotonowych lub stworzenie od podstaw takich stref. W strefach takich należy zaplanować działania mające na celu wyeliminowanie ewentualnych zagrożeń. Decyzję o ewentualnym utworzeniu wydzielienia powinien podjąć taksator w zależności od uwarunkowań terenowych.

Należy przyjąć dotychczasowy podział na ostępy i obowiązujący kierunek cięć, a w przypadkach koniecznych zastosować ostępy przejściowe.

Wykaz cięć użytków rębnych sporządzić z podziałem na działki, bez przydziału na lata realizacji.

Nadleśnictwo uzgodni z wykonawcą lokalizację cięć na rok 2015. Projektować działki zrębowe w oparciu o istniejące w terenie szczegóły.

Na siedliskach wilgotnych szerokość zrębów należy planować w dolnej granicy przewidzianej dla poszczególnej rębni.

Przestoje i nasienniki można projektować do usunięcia tylko w wypadkach niezbędnych i gospodarczo koniecznych.

Orientacyjny rozmiar użytkowania przedrębego w wymiarze miąższościowym zostanie określony na 10-lecie sumarycznie bez podawania miąższości do pozyskania w poszczególnych pododdziałach w oparciu o spodziewany przyrost.

7. Szczegółowe wytyczne w sprawie sporządzania „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy”

Do przebudowy należy kwalifikować drzewostany zgodnie z § 40 IUL oraz § 57 ZHL. Wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy należy sporządzić z podziałem na następujące grupy drzewostanów:

- Drzewostany do pilnej przebudowy pełnej, rozpoczynanej przy zastosowaniu użytkowania rębego w I 10-leciu.
- Drzewostany do stopniowej przebudowy pełnej, rozpoczynanej w I 10-leciu bez zastosowania użytkowania rębego, z wykorzystaniem odnowień wyprzedzających rębnię przewidywaną w następnym 10-leciu oraz odpowiednich trzebieży przekształceniowych.
- Drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych.

8. Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu, w tym cięć pielęgnacyjnych

Pielęgnowanie upraw należy zaplanować tylko dla istniejących upraw wg stanu na 01.01.2015 r.

Rodzaj i pilność odpowiedniego zabiegu pielęgnacyjnego trzebieży bądź czyszczenia późnego z pozyskaniem masy należy projektować w uzasadnionych przypadkach w trakcie wykonywania prac terenowych na gruncie w oparciu o aktualny stan lasu w tym zwarcie, zadrzewienie, stan sanitarny i zdrowotny drzewostanów.

Ograniczyć planowanie zabiegu CPP wyłącznie do pozycji gdzie ma to racjonalne gospodarcze uzasadnienie. Dla drzewostanów planowanych do CPP należy równolegle w ramach hodowli lasu planować CP.

Wykonawca przedstawi wykaz projektowanych drzewostanów do CPP na odbiorze prac terenowych.

W ramach cięć pielęgnacyjnych nie planować zabiegów dwunawrotowych.

W warstwie podrostu należy projektować zabiegi pielęgnacyjne (CW, CP) zgodnie z potrzebami hodowlanymi stwierdzonymi na gruncie.

W warstwie podrostu o charakterze II piętra nie projektować zabiegów pielęgnacyjnych.

Cięcia pielęgnacyjne powinny być planowane we wszystkich drzewostanach, w których niezbędne jest ich wykonanie.

W drzewostanach, w których najprawdopodobniej nie będzie potrzeby przeprowadzenia zabiegu w najbliższym 10-leciu, głównie w zdrowych drzewostanach starszych klas wieku o niskim i równomiernym zwarcie i zadrzewieniu (w których stosunkowo niedawno wykonano trzebieże), można nie planować użytkowania przedrębego.

W drzewostanach iglastych V kl. wieku nie planować cięć pielęgnacyjnych chyba, że stan drzewostanu wskazuje taką konieczność.

W zasadzie nie planować do użytkowania przedrębego drzewostanów które osiągnęły lub przekroczyły wiek dojrzałości rębnej.

Nie planować zabiegów lub planować tylko na części powierzchni w drzewostanach trudno dostępnych przez cały rok – np. na niektórych olsach, przy ciekach wodnych, w drzewostanach o stromych stokach itp.

Wykaz drzewostanów bez zabiegów wykonawca przedłoży na odbiorze prac terenowych.

9. Wytyczne w sprawie hodowli lasu

Wprowadzanie II piętra planować na siedliskach żyzniejszych w zależności od stanu drzewostanu, jego wieku i pełnionych funkcji wyłącznie w niezbędnym zakresie z pominięciem fragmentów z istniejącymi nalotami, podrostami i podszytem.

Wprowadzanie podszytu ograniczyć do miejsc gdzie rokuja one szansę na wyprowadzenie.

Dolesienia luk należy projektować jedynie w drzewostanach przedrębnych, w których powstały warunki umożliwiające skuteczne wyprowadzenie młodego pokolenia, w sytuacjach mających uzasadnienie ekonomiczne i przyrodnicze.

Decyzję o rejestrowaniu młaższości podrostu podejmuje taksator na gruncie.

Wykonawca w trakcie inwentaryzacji dokona przeglądu drzewostanów mogących spełniać funkcje gospodarczych drzewostanów nasiennych (GDN) i przedstawi wykaz z propozycjami na odbiorze terenowym prac urządzeniowych.

Wykonawca wskaże lokalizację drzewostanów sosnowych nadających się do odnowienia naturalnego.

Wykonawca planu urządzenia lasu sporządzi wykaz wszystkich opisanych w trakcie taksacji powierzchni z odnowieniem naturalnym, celem ułatwienia monitoringu odnowień naturalnych w nadleśnictwie.

Wykonawca przedstawi na odbiorze prac terenowych wykaz gruntów leśnych nie zalesionych proponowanych do pozostawienia do naturalnej sukcesji.

10. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej

Wszelkie sprawy dotyczące ochrony lasu należy uzgadniać z Nadleśnictwem przekonsultować z RDLP i ZOL-em. W trakcie prac terenowych wykonawca przeprowadzi rozpoznanie, inwentaryzację oraz określi stopień nasilenia uszkodzeń: wyrządzonych przez zwierzyne, spowodowanych czynnikami grzybowymi, drzewostanów uszkodzonych przez szkodniki owadzie, wyrządzonych przez czynniki atmosferyczne, spowodowanych przez pożary, z tytułu zakłócenia stosunków wodnych, w wyniku erozji oraz inne uszkodzenia antropogeniczne.

W uprawach i młodnikach w I klasie wieku należy określić stopień uszkodzenia przez czynniki biotyczne i abiotyczne. Inwentaryzować należy szkody powyżej 20% powierzchni wydzielenia.

W trakcie prac inwentaryzacyjnych należy zwrócić szczególną uwagę na zagadnienia ochrony lasu, a przede wszystkim stan zdrowotny drzewostanów (ze względu na występowanie szkodników pierwotnych i wtórnych sosny).

Wykonawca uwzględni przy wykonywaniu prac nad sporządzaniem projektu planu urządzenia lasu materiały dotyczące występowania i zwalczania chorób drzew leśnych oraz występowania szkodników drzew leśnych przekazane przez ZOL w Szczecinku. Wykonawca uwzględni informację dotyczącą obszarów ognisk gradacyjnych szkodników pierwotnych oraz naniesie ją na mapę z ochrony lasu. ZOL w Szczecinku w uzgodnieniu z RDLP poda szczegółową lokalizację tych obszarów i prześle dla wykonawcy.

Ostoje ksylobiontów należy opisać w bloku tekstowym informacji różnych opisów taksacyjnego zgodnie z wykazem uzyskanym od nadleśnictwa.

Plan ochrony przeciwpożarowej sporządzić zgodnie z obowiązującymi przepisami i uzgodnić z Nadleśnictwem, RDLP i KW PSP przed posiedzeniem NTG. Wykonawca dokona analizy i oceny elementów ochrony przeciwpożarowej wymienionych w paragrafie 103 Instrukcji Urządzania Lasu. Na mapie operacyjnej ochrony ppoż. należy umiejscowić wieże i dostrzegalnie sąsiednich nadleśnictw, pozwalającą na synchronizację obserwacji zagrożeń z sąsiednich punktów obserwacyjnych oraz dojazdy pożarowe i PCW.

11. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego, w tym sporządzania odpowiedniej mapy przeglądowej

Projekt rekreacyjnego zagospodarowania lasu sporządzić należy zgodnie z IUL i ZHL. W planowaniu należy wziąć pod uwagę uwarunkowania społeczne w tym istniejącą infrastrukturę turystyczną także poza obszarami leśnymi oraz plany i strategie rozwoju miejscowych gmin. W planie podkreślić konieczność współpracy z lokalnymi samorządami i organizacjami pozarządowymi w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego i utrzymania istniejącej infrastruktury.

Należy sporządzić mapę turystycznego zagospodarowania lasu z istniejącymi obiektami turystycznymi oraz najważniejszymi walorami przyrodniczymi terenu na podkładzie mapy przeglądowej w skali 1:25000. Wykonawca umieści obiekty infrastruktury zagospodarowania rekreacyjnego na odpowiedniej warstwie LMN.

Program Edukacji Leśnej Nadleśnictwo sporządzi i przedstawi do zatwierdzenia Dyrektorowi RDLP w terminie do **30 listopada 2014 r.**

12. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego

W PUL należy określić kierunkowe zadania związane z użytkowaniem ubocznym i zagospodarowaniem łowieckim, w oparciu o informacje uzyskane od nadleśnictwa, zgodnie z IUL z uwzględnieniem występowania szkód i sposobów ich ograniczenia, wraz z mapą przeglądową gospodarki łowieckiej. Wykonawca umieści obiekty infrastruktury łowieckiej na odpowiedniej warstwie LMN. Ustalenia zawarte w WŁPH należy uwzględnić w PUL.

13. Wytyczne w sprawie ujmowania w planie urządzenia lasu zagadnień dotyczących infrastruktury nadleśnictwa

Na lata 2015-2024 należy planować przedsięwzięcia mające na celu utrzymanie właściwego stanu już istniejących obiektów. Nadleśnictwo we współpracy z wydziałami RDLP opracuje ramowy plan inwestycji drogowych, w którym uwzględnione będą potrzeby wynikające z zadań gospodarczych, wymagań ochrony ppoż. tzn.: bieżące naprawy i remonty dróg wywozowych, dróg ppoż., dróg leśnych będących jednocześnie ścieżkami rowerowymi, jak również bieżące naprawy i remonty wyposażenia miejsc postoju, uzupełnienie wyposażenia miejsc wypoczynku, bieżące utrzymanie czystości i porządku na obiektach turystycznych.

W PUL należy wskazać zadania kierunkowe w zakresie melioracji wodnych oraz inwestycji kubaturowych na podstawie materiałów uzyskanych od nadleśnictwa.

Komisja postanowiła, że w ramach projektu planu urządzenia lasu nie będzie wykonana ekspertyza docelowej sieci dróg.

14. Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej

Nie ma potrzeby sporządzania ekspertyzy ekonomicznej w formie szczegółowej prognozy spodziewanego wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej, prowadzonej na podstawie PUL.

15. Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego

Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego powinna zostać przeprowadzona przez wykonawcę zgodnie z § 123 ust. 1 IUL.

16. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody, w tym sporządzenia tabel dotyczących przedmiotów ochrony i zadań ochronnych

Program Ochrony Przyrody zostanie zaktualizowany zgodnie z obowiązującą IUL (z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wyniku prowadzonych prac nad aktualizacją zasad sporządzania POP).

Do aktualizacji POP należy wykorzystać aktualną Waloryzację Przyrodniczą Nadleśnictwa, wyniki powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej, waloryzacje przyrodnicze gmin położonych w zasięgu administracyjnym nadleśnictwa oraz wszelkie inne dostępne informacje.

W zakresie aktualizacji POP wykonawca projektu PUL we współpracy z Nadleśnictwem podejmie starania o dotarcie do jak największej liczby instytucji państwowych, samorządowych i organizacji pozarządowych w celu pozyskania niezbędnych informacji. Mapę Walorów Przyrodniczo-Kulturowych należy wykonać na podkładzie mapy przeglądowej w skali 1:25000. Program zostanie opracowany, jako oddzielnie oprawiony tom wraz z Mapą Walorów Przyrodniczo-Kulturowych stanowiącą załącznik tegoż Programu. Wszystkie obiekty i elementy związane z ochroną przyrody zostaną naniesione na odpowiednią warstwę LMN.

Nadleśnictwo prześle wykonawcy uzgodniony z RDLP w Szczecinie wykaz drzewostanów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego na skutek odpowiednich decyzji zarządzającego (Nadleśniczego) lub uprawnionych organów właściwych do spraw ochrony przyrody. Wykaz zostanie zamieszczony w POP.

Dla stanowisk roślin i zwierząt określić źródło pochodzenia danych ze szczególnym wskazaniem, które stanowiska są stanowiskami historycznymi, niepotwierdzonymi współcześnie.

Wykonawca proponuje w uzgodnieniu z nadleśnictwem niezbędne dla zachowania siedlisk przyrodniczych działania ochronne. Na obszarach będących stanowiskami chronionych gatunków zwierząt wskazać konieczność dostosowania terminów i sposobów wykonania wszelkich prac do okresu lęgu, rozrodu lub hibernacji (nietoperze).

Wykonawca wykona POP w czterech egzemplarzach, pozbawiony informacji, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie dla środowiska zgodnie z art.16 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisko i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. nr 199, poz.1227). Informacje te zostaną zawarte w osobno oprawionym tomie załączonym do każdego egzemplarza POP.

17. Wydruk map tematycznych

Wydruk map tematycznych należy sporządzić zgodnie z wymogami. Zakres drukowanych map tematycznych wynika z Zarządzenia nr 83 Dyrektora Generalnego LP z 23 listopada 2012 r., IUL z 2011 r. oraz zapisów niniejszego protokołu.

18. Projekt wystąpienia do regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie zakresu i szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000

Dyrektor RDLP w Szczecinie wystąpi o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko PUL dla Nadleśnictwa Lubniewice z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz z Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp. zgodnie z wnioskiem następującej treści:

Przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227) nakładają obowiązek wykonania strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko.

W związku z powyższym

W n o s z ę

o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubniewice.

Plan urządzenia lasu stanowi podstawę prowadzenia racjonalnej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej w nadleśnictwie, przyjmując - jako cel nadrzędny - konieczność stosownego uwzględnienia w niej różnych funkcji lasu. Ponadto plan ten spełnia szczególną rolę łącznika w przenoszeniu postulatów polityki leśnej i długookresowych strategii z zakresu leśnictwa, opracowanych na poziomie kraju i zawartych w podstawowych aktach prawnych, na poziom lokalny, w formie średniookresowych celów gospodarowania określanych dla nadleśnictwa, a także sposobów realizacji tych celów. Dlatego też współudział społeczeństwa w tworzeniu planu jest niezwykle ważny.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu będzie zawierała:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektu planu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
- d) streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Ponadto, będą określone i ocenione:

- a) istniejący stan środowiska na obszarach objętych projektem planu oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji planu,
- b) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu planu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- c) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektu planu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu planu,
- d) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, ludzi, wodę, powietrze, klimat, krajobraz i zabytki.

Prognoza przedstawi również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego planu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru Prognoza zawierać będzie rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Monitorowanie zadań określonych w Planie urządzenia lasu, zatwierdzonych decyzją Ministra Środowiska, będzie oparte o rozbudowany system kontroli w Lasach Państwowych. Monitoring krótkookresowy (system rocznych sprawozdań, kontrole problemowe i bieżące dokonywane przez komórki merytoryczne RDLP), średniookresowy dziesięcioletni (kontrole kompleksowe Inspekcji Lasów Państwowych, kontrole sprawdzające Wydziału Kontroli RDLP, przeważnie w następnym roku po kontroli kompleksowej), średniookresowy dziesięcioletni (analiza gospodarki leśnej ubiegłego okresu dokonana przez Nadleśniczego, zamieszczana w Elaboracie nowego Planu urządzenia lasu).

Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko będzie narzędziem pozwalającym ukierunkować plan na zmniejszenie ryzyka konfliktów

pomiędzy zrównoważoną gospodarką leśną a wymogami ochrony środowiska i potrzebami społeczności lokalnej.

Do wniosku zostanie dołączona mapa obszarów chronionych.

19. Inne zagadnienia projektowane, specyficzne dla nadleśnictwa

Na początku prac terenowych należy zorganizować spotkanie robocze wykonawcy prac z administracją terenową Nadleśnictwa w celu omówienia zakresu prac urzędniowych i zasad wzajemnej współpracy.

Wszelkie problemy wynikłe w trakcie prac taksacyjnych wykonawca powinien na bieżąco uzgadniać z Zastępcą Nadleśniczego.

Po zakończeniu prac terenowych w poszczególnych leśnictwach, opisy wyłączeń, sprawy specyficzne oraz wszelkie wskazania gospodarcze wykonawca powinien przedstawić właściwemu leśniczemu oraz Kierownictwu Nadleśnictwa.

Na początku prac kameralnych po wytworzeniu nowej bazy danych i zaktualizowaniu mapy wykonawca przekaże do weryfikacji w nadleśnictwie robocze kompozycje wydruków map i opis taksacyjny. Wykonawca ustosunkuje się do uwag wniesionych przez nadleśnictwo.

Wszelkie specyficzne zagadnienia dotyczące gospodarki leśnej, które nie zostały omówione na KZP, a wynikną w trakcie prac urzędniowych wykonawca powinien konsultować na bieżąco z Nadleśnictwem i RDLP.

Protokołował:

SPECJALISTA
Służby Leśnej
Grzegorz Mastalerz
mgr inż. Grzegorz Mastalerz

Przewodniczący:

ZASTĘPCA DYREKTORA
ds. GOSPODARSTWA LEŚNEGO
Leszek Ankudo
mgr inż. Leszek Ankudo

Zatwierdzam:

DYREKTOR
REGIONALNEJ DYREKCJI LASÓW PAŃSTWOWYCH
Witold Koss
mgr inż. Witold Koss